

Molí del Solà

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca:	Moianès
Lloc/Adreça:	Prop del Solà de Sant Esteve, al sector sud-est del terme municipal
Emplaçament	Ctra. 141C, al km. 20,5 sortir a urbanitz. Urbisol fins la Ruca i camí N-E 400 m, trencall E 1,5 km
Alçada:	446

Coordenades:

Latitud:	41.81563
Longitud:	2.03875
UTM Est (X):	420162
UTM Nord (Y):	4629753

Classificació

Número de fitxa	08258-145
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Segle	XIII-XX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Estructuralment bé, coberta en estat precari
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	08258A006000120000AP
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dv., 07/02/2020 - 01:00

Descripció

Antic molí fariner, d'origen medieval, emplaçat uns 50 metres al sud-oest de la masia del Solà de Sant Esteve i vora la riera de Malrubí. És un bon exemple de molí de tradició medieval, ja que els seus elements principals presenten una factura de característiques gòtiques i de molt bona qualitat, especialment el pou de la bassa.

El punt de captació on hi havia la resclosa del molí devia ser uns 500 m amunt de la riera de Malrubí. El rec desembocava en una bassa allargada, separada uns metres del molí pròpiament. El conjunt del molí consta de les antigues instal·lacions per moldre, al nord, i de la casa del moliner, a la banda sud i separada per un petit pati. El molí pròpiament és una edificació adossada a un terreny amb forta pendent. Consta d'un sòlid mur fet amb carreus ben tallats i té una única porta, amb arc adovellat, que dona pas a una cambra coberta amb volta apuntada molt ben feta, que és on hi havia la mola. Les dues pedres de la mola es conserven a fora. El pou per on baixava l'aigua des de la bassa passa per la part de darrera fins al carcabà (on hi havia la roda hidràulica), que està situat a sota d'aquesta cambra. Desguassa uns metres avall, i encara es conserva el forat de sortida del carcabà.

La casa del moliner és una construcció de petites dimensions però força antiga. És de planta rectangular (consta de planta baixa més un pis) i té adossat un cos de construcció recent. Les parets són de maçoneria i les finestres emmarcades amb llindes i brancals de pedra. Vora la casa hi ha un antic brollador per on baixava canalitzada amb canonades de plom l'aigua que sortia d'un sobreeixidor de la bassa. La bassa del molí devia servir també per regar una àmplia zona d'horts més al sud, a les terrasses que hi ha vora la riera, on encara s'hi troben nombrosos exemplars d'arbres fruiters.

Observacions:

Informació oral facilitada per Hèctor Tous

Aquesta casa no està inclosa en el Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Santa Maria d'Oló.

Història

Aquest mas és d'origen medieval. Segons un document de 1213, aquest any estava en possessió de la senyora del castell d'Oló, Elisenda d'Oló, i juntament amb el seu fill Pere i la muller d'aquest, Geralda, va vendre al sacerdot Constantí de l'Estany el mas Solà inferior, en el qual hi vivia Pere Batlle, per 300 sous. A més del mas també va vendre una llarga llista de drets que tenia sobre el terme: censos, jornals, dret de molinya o de moldre, ferreria, redempcions de persones, etc (PLADEVALL, 1991: 56). Una mica més endavant, el 1390, el mas era del mateix rei, Joan I. El 15 d'octubre aquest va vendre per 330 sous a l'abat de l'Estany tot el domini directe i qualsevol altre dret que tingués sobre el mas Solà, del terme del castell d'Oló (PLADEVALL, 1976: 789). Totes aquestes dades ens indiquen que era un mas important, i a més disposava d'un molí fariner. Els vestigis gòtics d'aquest molí ens informen que ja existia en aquesta època. També es dedueix que hi havia un mas Solà inferior i un de superior. Com a hipòtesi podem considerar que l'inferior podria ser el molí, que es troba just a sota de la casa principal. Precisament, el valor afegit d'aquest mas, que com hem vist pertanyia a les més altes instàncies, es devia al fet que tenia el seu molí i que devia generar unes bones rendes.

Cal dir que, degut al fet que quedava força allunyat i incomunicat de la resta del terme i de la parròquia, durant una època les terres al voltant d'aquest mas eren un territori que formava una quadra amb autonomia civil, i per aquest motiu apareix de forma diferenciada en alguns documents. Probablement per això el mas no consta en el fogatge de 1515, però sí en el de 1553, on hi apareix Valentí Solà, pertanyent a la parròquia de Sant Joan d'Oló.

En els segles següents gairebé no en coneixem informació, però ben segur que va continuar sent un dels masos més importants. Formava part de la parròquia de Sant Joan d'Oló, però com que quedava molt allunyat el 1682 es va erigir una capella dedicada a Sant Esteve i situada a uns 300 metres de la casa. Més

endavant el mas sol ser conegut amb la denominació de Solà de Sant Esteve. La capella devia tenir un retaule barroc del qual, segons es diu, n'hauria quedat una escultura exempta de Sant Esteve mostrant les pedres de la seva lapidació. Actualment aquesta imatge es conserva a l'església parroquial de Sant Joan d'Oló. De totes maneres, els propietaris del Solà tenien bancs propis a l'església parroquial; concretament dos, un d'ells datat el 1894. Es diu que sovint eren els últims d'arribar a missa, per la dificultat del desplaçament, però tot i això sempre els esperaven, fet que indica que eren un dels masos importants de la parròquia.

Segons fonts orals, entorn del segle XIX un pastor del Solà de Sant Esteve que havia acumulat estalvis va fer una deixa testamentària perquè cada any, per la festa major de la parròquia de Sant Joan d'Oló, es fes el repartiment d'un panet en sortir de missa. Aquest costum es va mantenir fins els volts de 1950. En plena Guerra Civil, el 1936 l'Ajuntament acordà la confiscació d'aquest i altres masos del terme.

La masia va ser habitada almenys fins a la dècada de 1960. Segons el cadastre, el 1965 encara s'hi van fer obres. Després va restar abandonada. Pel que fa al molí, encara funcionava fins els volts de la dècada de 1940. Més endavant, la família dels moliners es va traslladar al Molí del Perer ja que, pel fet d'estar situat aigües amunt de la riera de Malrubí, tenia més cabal. Fa uns anys a la casa del molí s'hi va construir un cos adossat amb la intenció de crear-hi una casa de colònies, però finalment el projecte es va traslladar a la Ruca, dins de la urbanització pròxima de l'Urbisol

Bibliografia

AYMAMÍ DOMINGO, Gener; PALLARÈS-PERSONAT, Joan (1994). Els molins hidràulics del Moianès i de la riera de Caldes. Arxiu Bibliogràfic Excursionista de la Unió Excursionista de Catalunya; Rafael Dalmau Editor, Barcelona, p. 52.

GÜELL SABATA, Àngela (1988). "Santa Maria d'Oló", Història del Bages, Manresa, Parcir Edicions Selectes, p. 459, 472..

PLADEVALL, Antoni; CATALÀ, Pere; A.P (1976). "Castell d'Oló i notícies del castell d'Aguiló"; Els Castells catalans, vol. V, Rafel Dalmau Editors, Barcelona, p. 789.

PLADEVALL, Antoni; FERRER, Llorenç i altres (1991). "Oló als temps medievals", "Època moderna i contemporània", Oló, un poble, una història. Associació Castell d'Oló, Santa Maria d'Oló, p. 56, 71, 72, 111.

